Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

EU:n biodiversiteettistrategia – Luonto takaisin osaksi elämäämme

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan kuuleminen
18.9.2020

Olli Ojala
Erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

Prosessi

- Euroopan komissio antoi 20.5.2020 tiedonannon ’Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia – Luonto takaisin osaksi elämäämme’ (COM/2020/380)
- Tiedonanto toimeenpanee Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa (European Green Deal)
- Maataloutta koskeva Pellolta pöytään –strategia (COM/2020/381) julkaistiin samaan aikaan biodiversiteettistrategian kanssa
- Valtioneuvosto lähetti eduskunnalle e-kirjeen EU:n biodiversiteettistrategiasta 29.6.2020
- Ympäristöneuvoston on määrä tehdä päätelmät EU:n biodiversiteettistrategiasta 23.10.2020

Strategian sisältö

- Strategialla pyritään varmistamaan, että Euroopan luonnon monimuotoisuus on alkanut toipua vuoteen 2030 mennessä
- Strategia tukee YK:n kestävän kehityksen tavoiteohjelmaa (Agenda 2030) ja auttaa saavuttamaan Pariisin ilmastosopimuksen mukaiset tavoitteet
- EU pyrkii kunnianhimoisella strategialla ja toimillaan näyttämään esimerkkiä kansainvälisesti
- Tavoitteena on sopia käänteentekevästä vuoden 2020 jälkeiseen aikaan tähtäävästä maailmanlaajuisesta kehyksestä luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi ’biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen’ 15. osapuolikokouksessa (CBD COP 15)

Strategian sisältö

- Yhteiset luonnon monimuotoisuutta koskevat tavoitteet tärkeimmille politiikan osa-alueille
- Rahoitusta ohjataan EU:n ohjelmien kautta luonnon monimuotoisuuden suojeluun
- Strategian toteuttamiseen arvioidaan tarvittavan 20 miljardia euroa vuodessa
- EU:n ilmastotoimiin varatusta budjetista on tarkoitus ohjata merkittävä osa luonnon monimuotoisuuden suojeluun ja luontopohjaisten ratkaisujen käyttöönottoon
  - Luonnon ekosysteemien ennallistaminen on ilmaston kannalta hyödyllistä
- EU:n tasolla sovittujen tavoitteiden on määrä näkyä eri politiikkasektorien kansallisissa ohjelmissa

Strategian toimenpidekokonaisuudet

Luonnonsuojelu

Ennallistaminen

Muutoksen mahdollistavat tekijät

Kansainvälinen biodiversiteettipolitiikka

Strategian keskeiset toimet

- Luonnon monimuotoisuuden suojelu
  - Lakisääteinen suojelu 30 % maa- ja merielinympäristöissä, josta 10 % tiukan suojelun alaa (2020)
  - EU:n luonnontilaiset ja vanhat metsät: määrittely, kartoitus, seuranta ja tiukka suojelu
- Elinympäristöjen ekologisen tilan parantaminen
  - Ehdotus ja vaikutusten arvio laillisesti sitovista ennallistamistavoitteista (2021)
  - Luonto- ja lintudirektiivi: ei heikennystä 2030 jälkeen, selkeä paraneva kehitys 30 % (2020)
  - Maatalouselinympäristöt: torjunta-aineet/pölyttäjät, 10 % luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä maisemapiirteitä, 25 % LUOMU, geenivarat
  - Metsät: EU:n metsästrategia (2021) ja Closer-to-Nature-Forestry (2021)
- Rakenteellisen muutoksen mahdollistaminen
  - Strategian toimeenpanon seuranta, lainsäädännön toimeenpano, rahoitus, arvottaminen, tutkimus
- Kunnianhimoinen kansainvälinen biodiversiteettipolitiikka

Strategian aikataulu

- Erityisesti vuosina 2020 ja 2021 komission ohjeita, ehdotuksia, toimenpidesuunnitelmia ja arviointeja
- 2023 arvio biodiversiteetin uuden hallinnointitavan toimivuudesta ja laillisesti sitovan hallinnointitavan tarpeesta
- 2024 mennessä arvio suojelualueisiin liittyvien tavoitteiden saavuttamisesta ja täydentävien toimenpiteiden tarpeesta

Valtioneuvoston kanta: yleinen

- Suomi pitää komission esitystä biodiversiteettistrategiasta kunnianhimoisena ja kokonaisvaltaisena strategiana, jolla voidaan saada aikaa merkittäviä parannuksia luonnon monimuotoisuuden tilaan.
- Tärkeimmät ehdotukset ovat suojeltujen alueiden verkon laajentaminen sekä kunnianhimoisen EU:n luonnon ennallistamisohjelman kehittäminen.
- Suomi pitää tärkeänä, että kaikki EU:n politiikat edistävät Euroopan luontopääoman säilyttämistä ja ennallistamista ottaen huomioon pitkän tähtäimen kokonaiskestävyyden.
- Toimeenpanon lähtökohtana tulee olla olemassa olevan lainsäädännön tehokas täytäntöönpano, joka edellyttää näiden sisällyttämistä osaksi kaikkia politiikkasektoreita kuten metsäpolitiikka, maankäyttö ja rakentaminen sekä EU:n yhteinen maatalous-, energia- ja kalastuspolitiikka.
- Suomi pitää tärkeänä, että EU toimii globaalina edelläkävijänä biodiversiteettipolitiikassa.

Valtioneuvoston kanta: maatalous

- Ympäristöministeriö pitää hyvin tärkeinä toimia pölyttäjäkadon pysäyttämiseksi ja pölyttäjäkannan vahvistamiseksi. EU:n biodiversiteettistrategiassa asetetaan tavoitteeksi, että kasvinsuojeluaineiden käyttöä vähennetään 50 %. Kasvinsuojeluaineiden osalta riskinarviointia tulee parantaa ja sen tulee ottaa huomioon erityisesti pölyttäjät.
- Ympäristöministeriö tukee määrällisen tavoitteen asettamista erityisesti tarkkailtaville aineille, kuten glyfosaatille.
- Ympäristöministeriö tukee tavoitetta nostaa luonnonmukaisen tuotannon ala EU:ssa 25 %:iin maatalousalasta.
- Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että luonnon monimuotoisuutta lisäävien maatalousmaan maisemapiirteiden vaikuttavuutta lisätään.
- Ympäristöministeriö pitää tärkeänä edistää geenivarojen säilyttämistä, käyttöä ja geneettistä monimuotoisuutta viljelykasvien ja kotieläinten jalostuksessa erityisesti ilmastonmuutokseen sopeutumisen vahvistamiseksi maataloudessa.
- Ympäristöministeriö kannattaa toimenpiteiden vahvistamista maaperän kasvukunnon parantamiseksi, eroosion vähentämiseksi sekä maaperän orgaanisen aineen säilyttämiseksi ja lisäämiseksi.
- Ympäristöministeriö tukee komission tavoitetta ravinnekuormituksen vähentämistarpeiden tunnistamisesta, mutta huomauttaa, että Itämeren valtiot ovat HELCOM:ssa sopineet Itämeren ravinnekuormituksen katosta ja valtiokohtaisista vähentämistavoitteista.
- Ympäristöministeriö pitää ensiarvoisen tärkeänä, että jäsenmaat ottavat ehdotettavat EU:n laajuiset CAP:n biodiversiteetti-indikaattorit käyttöön ja kehittävät pitkäjänteistä omaa kansallista biodiversiteettivaikutusten seurantaa.

Valtioneuvoston kanta: kalastus

- Ympäristöministeriö korostaa vesipuite- ja meristrategiadirektiivien täyden toimeenpanon tärkeyttä hyvän vesien ja meren tilan saavuttamisessa ja ylläpitämisessä. Tärkeitä keinoja ovat maa- ja metsätaloussektorin toiminnan vesien tilaan kohdistuvien haitallisten vaikutusten vähentäminen ja tärkeiden elinympäristöjen ennallistaminen. Rehevöitymisen ja vesirakentamisen haittojen vähentämistä tukevia toimenpiteitä on tärkeää tehdä useilla politiikkasektoreilla.
- Ympäristöministeriö pitää hyvänä vesi- ja meriluonnon ennallistamista sekä virtavesissä ekologisen virtaaman saavuttamista muun muassa poistamalla nousuesteitä ja mukauttamalla säännöstelyä sekä kunnostamalla kosteikkoja. Tärkeä keino on patoamisen ja vedenoton lupien tarkastelu ja tarkistaminen. Erityisen tärkeää on jokien lisäksi ennallistaa myös pien- ja latvavesiä vaelluskalakantojen elvyttämiseksi.
- Ympäristöministeriö korostaa, että sekä merialuesuunnittelua että luonnonvarojen hyödyntämistä tulee tehdä kestävästi tietopohjaisen politiikan mukaisesti.
- Ympäristöministeriö tukee komission tavoitetta pitää kalastuskuolevuus enintään kestävän enimmäistuoton tasolla sekä yleistä tavoitetta edistää valikoivampien pyydysten ja pyyntimenetelmien käyttöä sivusaalismäärien, erityisesti uhanalaisten lajien, vähentämiseksi sekä sivusaaliisiin liittyvän tiedonkeruun kehittämistä. Laiton, ilmoittamaton ja sääntelemätön (LIS) kalastus tulee estää tehokkailla ja tarkoituksenmukaisilla toimilla. On tarpeellista säädellä merellä tapahtuvaa kalastusta ja muuta taloudellista toimintaa meriympäristölle haitallisten ja kumuloituvien vaikutusten estämiseksi ja vähentämiseksi.
- Ympäristöministeriö pitää tärkeänä myös vesiviljelyn kestävyyden kehittämistä.
- Uhanalaisten lajien sekä luontotyyppien kannalta tärkeitä alueita tulee suojella sellaisilta meriympäristöä muuttavilta toiminnoilta, jotka olennaisella tavalla heikentävät biodiversiteettiä ja ekosysteemin toimintaa.

Olli Ojala
erityisasiantuntija, ympäristöministeriö
puh. 050 470 0907
olli.ojala@ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment